

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért írtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felvesznek **Budapest:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész. **Becsben:** Ooppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

58. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czímzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A hirlapokról.

A hatodik nagyhatalomról — így szeretik a sajtót nevezni — szándékunk szólani! Nem mi vagyunk az elsők, kik szemlét tartunk e hatalom magatartása felett, nem is leszünk az utolsók.

„Mond meg, kivel társalkodol és én megmondom, ki vagy!” így szól egy régi és igaz közmondás; e közmondást mindenesetre a hirlapokra is lehet alkalmazni.

A miként az ember vallási-, politikai- és erkölcsi érzületét legjobban az ő társaságából lehet megítélni, ép úgy feljogosít a lap is, melyet valaki tart az ily ítéletre.

Hiába mondják sokan azt magukról, hogy nekem megvan az én független meggyőződés, a lap arra semmi befolyást sem gyakorol, mert ez egyszerűen nem igaz. Vagy hát miért lesz kedvelt a lap? Talán az irmodor, a kifejezések miatt? Oh bizonyára nem; hanem a tartalom az, mely az olvasót megragadja, mi a lapban előadatik, elbeszéltek, ez az mi az előfizetőt a lap tartásához köti. Különösen a lap irányát által lesz kedvelt, olvasott és elterjedt. Igen, azon kötelék, mely az olvasót a laphoz csatolja, sokkal szűkebb, mint az, mely az embert barátjához köti; az olvasó gondolkozása és meggyőződése végre annyira összeolvadnak a lappal, a nélkül, hogy azt észrevessék, utójára csak azt beszéli, mit a lapból olvas, csak azt tartja igaznak és csak azért áll jót, mi a lapban olvasható.

Ebből az következik, hogy lapok megválasztásánál óvatosságnak és elővigyázatosságnak kell lenniük. A mi testnek az étel, az az olvasás a léleknek; a mint tehát senki mérgező, vagy legalább oly ételeket nem fog

venni magához, melyek a testnek ártalmára vannak; ép úgy senki ne tartson oly lapokat és röpiratokat, melyek a léleknek vagy is az ember erkölcsi életének kárára válhatnak.

Igen a sajtó, a hirlapírás egy nagy hatalom, balgaság lenne azt kevésre becsülni, s ép ezért foglalkozunk ez alkalommal vele mi is.

Városunkban különösen a hirlapírodalom termőtalajra talált; alig három négy éve, hogy az első hirlap megjelent, nyomában rövid pár év alatt tíz keletkezett. Az egyik bizonyos célt akart elérni, a másik e célok meghiusítására törekedett. Az igaz, hogy rövid életnek örvendhettek s keletkezésük után a mily váratlanul megjelentek, eltűszett irányuknál fogva ép oly váratlan gyorsasággal az enyészet birodalmába vándoroltak, a jelenleg fennálló három kivételével.

Nem szándékozunk ezeket bíráló alá venni, miután az nem ezélünk, s különben is terünk nem engedni, hogy részletes bíráló alá vehetnők; azért ezt a nagy közönségre, mint illetékes bíróságra bízuk, mely mint észreahajlatlan bíró mindegyikét érdeme szerint méltítja.

El nem mulaszthatjuk azonban, hogy megjegyzésünket ne tegyük meg azon irányu lapokra nézve, melyeknek kitűzött céljuk, hogy tollukból gyilkot csinálnak a családi nyugalom és magánélet fenyegetésére a szarolás és gonoszság szempontjából, s a hirlapírodalom ezen salakja zsoldjában áll a nyereszkeskedésnek, mert a gyönyörű szerkesztők minden pártnak egyszerre ajánlják fel tollukat, csak fizessenek érte! s lapjukat nem is tekinthetjük másnak, mint nyereszkeskedési szerszámnak üzletemberek kezében. Igen, ismétljük, hogy a cél nem más, mint a

közönségnek kizsebelése, egyesek és családok nyugalmának megzavarása, folytonos rágalalmazás, üldözés, piszkolódás és hason irányu nyeglegeskedés. Azok az ugynevezett koczaírók, a provinciaiis ugy gúnyolt humoros lapok szerkesztői töltik be az üde léget erkölestelen eszmékkel; kit az ő számtalan irataikban nyíltan és titkosan, szép hízegő szavakkal ott hol vágyaik Mekkáját elérni látják; s ott, hol pártolásra nem számíthatnak, nyers kifejezésekkel kelnek nem csak egyesek, de a társadalom ellen is ki. Senki ne csalja magát. Egy kódarab az esőcseppek által nem egyszerre, hanem csak folyton vajútat ki, így a szönyegen levő lapok is, gonosz tanításai, hazug híreik, köztiszteltben álló egyének kipelengérezése, éretlen viczeléseik által, ha nem mindjárt gyakorolnak is tartós hatást, de idővel a megfertőztetett méreglehellet mégis napfényre derül.

A közvélemény helyes előkészítése helyett a közönség félrevezetése, elaltatása lön a cél arra nézve, hogy a jóhiszeműek kizsákmányoltassanak, hogy az olvasó közönség lelkiismeretlenül rászedések, szivtelenül megcsalattassék.

Elromlott városunk hirlapírodalma, elhomályosult a magyar sajtó régi jó hírneve, megvesztegethető az, irodalmi bérszolgák és bravók által vezetett, „kiknek a nyereszkesedés képezi politikai, társadalmi hitvallását.” Helyesen jegyezte meg közelebb a „Pesti Napló,” hogy városunkban megjelenő éleztlap minden tekintetben a fővárosi revolver sajtó magasiatán áll s egészen oly szemérmetlen célokat követ, mint ez.

A sajtó bizonyos része nálunk döglötes mirigyé lön. A fővárosból importált rosz irányu journalistikai szellem alapította meg nálunk a piszoksaajtót.

TÁRCZA.

Egypár atlaszczipő.

— Novella. —

Bulyovszky Lillától.

(Vége.)

A türöké a mennyeknek országa! — Ez óhajtott pillanat menyországá előbb eljött, mint a türelmes Schuchfried gondolá.

Egy napon kedvetlenül lapozgatott üzleti könyvében, egypár régi adósát, kik évek óta tartoztak s kiktől annyi utánjárás után sem kaphatá meg pénzét, bíróilag kelle elmarasztalnia.

— Hígyje meg kegyed — mondá Blümelnek — ilyenkor mindig egész napom el van rontva, nem szeretek senkivel huzakodni, de nekem is fizetnem kell s mégis csak inkább sajátommal rovom le tartozásomat mint drága kölcsönvett pénzzel; aztán szegényt én ugy sem bántok soha, hanem csak olyanokat, a kiknek van, de könnyelműleg megfeledkeznek a szegény mestereberről, egypár évig dolgoztatnak nála hitelben, azután máshoz mennek és sohasem fizetnek, aztán ugy kerülük a boltjájékát is mint a gonosz a tömjént. Itt van ni — mondá egy lapra mutatta — ilyen Akonyi ur is, már oly rég tartozik 280 forintommal, pedig a legjobb és legszebb munkát csináltam neki, mindig jutányosan, mert sokat csináltatott nálam, — de a fizetésről mit sem akar tudni.

— Akonyi ur? — kérdé Blümelnek — az „urat” különös hangnyomattal ejtve ki, — csak nem visel női czipőket?

— A viláért sem, eleinte, mindig azt mondá, hogy nejjének csináltatja, de később rajtakaptam, mert alig mult el egypár istenadta hét mindig más mustrát hozott; én természetesen nem kérdezősködtem, az ilyeseket nekünk nem illik kutatni, hanem mikor már a tartozás nagyon fölszaporodott, egyszer lakására mentem, Akonyi ur nem volt otthon, csak neje én előadtam igazságos követelésemet, de képzelheti kegyed ámulásomat, midőn neje egészen elbámulva mondá, hogy ő igen ritkán varrat és akkor mindig készűzető és meg is nevezé a mestert, a hol lábbelieit vásárolja. Egy pillanat czipőire meggyőzött, hogy nem az én munkám; formátlanok voltak. E perczben belépett a férj, a nő megtámadta s oly zenebona kelekezett, hogy én észszerűbbnek láttam e kellemetlen családi jelenettől visszahúzódni; értük szégyeltem magamat.

— Tehát ugy látszik a férjürem, a házou kívül bizonyos más és többféle lábakuak hódolt.

— Valóban ugy kell lennie.

Blümelnek a „piczinyke látak” kiejtésénél a nőknél természetes kaczérsággal kijebb lökte egyik lábát a ruhafodrok közül, mintegy bizonyítandó, hogy azon hódolat őt, — illetőleg az ő kis lábait is megillette volna.

S midőn ő kiljebb toltá kis lábait, melyekre igen szép atlaszczipők feszültek, a szerelmes varga önkénytelenül oda pillantott, pillantását a szerelem és irigység vonzá egyszerre azon pontra, az utóbbi t. i. azon gon-

dolat következtében, hogy Blümelnek bájos lábait az ő mértéke meg nem érinthető azon idő alatt, melyben közös boljuk van együtt.

De mennyire meg volt lepetve, ámulásban, a szó fennakadt száján és tekintete mosolyra változva meredt az iménti delejpontra, midőn Blümelnek lábán az ő saját készűtményű atlaszczipőit volt szerencsés szemlélhetni.

— Hísz ez a cipő... dadogá Schuchfried.

Névnapomra kaptam két párt már jó régen.

— Szabad közelebből megnéz nem — mondá Schuchfried, alig hihetve szeméinek.

— Tessék s Blümelnek kissé fölebb emelte lábacskaít, ugy hogy a fehér harisnyák is a legdomborubb alaku folytatásban kezdtek előtűnedezni.

Nem csodálhatta volna az ember, ha most a szegény Schuchfried szemevilágát is egészen elveszti.

De ő inkább tapintva, mint nézve, egész biztossággal ráismert munkájára.

— Hígyje el kegyed, ezek a műhelyemből valók, saját kezem szabása — tevé gyorsan utána.

— Az lehetetlen! — kiáltá Blümelnek, nem mintha a szegény varga boldogságát szét akaná rombolni, de egészen más utó gondolatától kiztatva.

— Ha nem hísz kegyed, sziveskedjék levetni, sarkán a selyembélésen még most is meg lesz számom.

— Erre kívánesi vagyok, — mondá a divatárúsnő és egy percz alatt harisnyában volt, de ugyanakkor már Schuchfried is gyöngéd előzékenységgel himzett papucsosál ová meg a czipőtlen lábat a meghűléstől; másik kezével pedig a vizsgálandó czipőt vette föl.

— Nem megmondám, itt van a könyvszámom 207.

A piszok és szégyen journalistika nálunk csakugyan virágzásnak indult. Ezek legkedvesebb kedvtelésüket mások becsületének meghurcolásában lelik és tisztos személyeket a sárban hurezcolnak meg; ez eléggé ismeretes dolog! Merő humbuggá és szédelgessé fajult ezekenél a nyilvános élet; a piszokjournalistika nemcsak a családi életet bántja, hanem az új negyedév beálltával előfizetők fogdosásával is foglalkozik, a mennyiben botrányt idéz elő és spekulál a közönség zsebére.

Alárendelt emberek felajánlják üres tollukat és közvéleményt akarnak csinálni. — Ezek a finom művelt emberek, köztisztelőben álló egyéneket derűre-borúra rágalmaznak s elég vakmerőséggel bírnak, sárral dobálni a legnemesebb, a leghazafiasabb igyekvéseket. Csak tessék végignézni azt a sok szép szeméren szedett kifejezést, a melylyel lapjuk megvan spékelve, s tessék visszagondolni azon otromba hazugságokra, s ferdtésekre, melyekkel egyeseket azon pocsolgatóba igyekeznek lerángatni, a melyben ők oly hazafias gyönyörűséggel fetrengenek, s akkor dobjon ránk követ valaki, ha végre ily gonosz indulatu, s minden még oly silány eszközöket is igénybe vevő egyénnel szemben, legbékésebb hajlamaink daczára, türelmünk fonala el nem szakadt és subogót nem használunk; különben az olyan emberek vagdalózásaira kár is hederíteni, kik ugyis mint a fulánkját vesztett mérges darázs nem sokára a rég megérdemelt elenyészésnek esnek martalécul.

Ezen lapok rontó hatása a házi és társadalmi életre egyaránt veszélyesek s városunk közönsége jó izlésének csak akkor adja igazán bizonyítékát, ha köréből ezen szennyfoltokat kiküszöbölni fogja. Mert fennállásuk nem vet nagy fényt társadalmi és erkölcsi viszonyainkra, sőt azokat lehetőleg elhomályosítja.

A mint tehát mindenki egy lú ószinte s megbízható barátot inkább kíván és szeret, mint egy hamis s megbízhatlant: úgy mindenki, kinek az igazság, jogosság és becsülete kedves és drága: kell hogy az ily erkölcsrontó és a társadalmat megmértelmező zúglat helyett egy jó rendszerető lapot szeressen meg magának!

L. S.

Árvaügyeink.

(Vége.)

Az árvaügyi institutio életet s jelentőséget csupán az országgló hatalom kormányrendeleteinek üres schemái által soha nem nyerhet, hacsak azt a polgárok rokonszenve s különösen a községeket teljesen átható azon lelkes érület nem támogatja, hogy minden árvaügyben, akár azok hagyatékát illesse a közgondoskodás, a társadalmi lét hitbizományát s oly letéteményét kell szemlélünk, mely iránt bizonyos mértékben mindnyájan s egyetemleg felelősek vagyunk. Az árvaügy különös összetétele három oly viszonynak, hol a magánjog, a közigazgatás s a polgári közremunkálás kölcsönös hatásban érintkeznek egymással. Az ügynek jogi oldaláról, különösen az örökség tárgyában rendelkezik a törvény; közigazgatási oldalára felügyel a kormány; azt azonban

— Nem csalódik ön?

— Bizonyára nem, könyvemben rögtön meg is nézhetjük, Schuchfried gyorsan lapozta át könyvét.

— Mint mondá kegyed, már régen, több hónapja! lássuk csak... Itt van 207. martius 18. napján készítettetted egypár fekete atlaszczipő sodrott szegélylyel... nincs kifizetve... Ákonyi...

— Ákonyi!... kiáltá Blümelné s lángvörös arcczal hanyatlott hátra székében... tehát ő — Eduárd!... Ákonyi volt a hitetlen... család... ő nő... óh hála neked Istenem, hogy mélyebben nem engedtem magamat ez átkos viszonyba sodortatni.

— Ah! tehát ő e ledér, mihaszna ember, a kit ön előttem is többször emlegetett, — mondá boszankodva, de titkos örömmel Schuchfried, ki igen szerette, hogy ekkép vetélytársának emléke végkép meg van ölve imádottja előtt.... Hisz ez Ákonyi, ugyanaz, a kit tartozásáért be akarok perelni, most tudom már, miért kerülte ő, önt az utóbbi időben, ennek az az oka, hogy közös boltunk volt!

Blümelné éppen készületet tett, hogy az atlaszczipőket az utcára kidobja, de aztán mégis visszahuzta kezét s kibékkült mosogással mondá, Schuchfriedre tekintve: ...nem... mégsem teszem... megtartom emlékül, mint ön munkáját, kedves Schuchfried... mindaddig — mig ön egy másik új párt készít nejemnek.

Schuchfriedet ezen pillanat túlboldoggá tette s a közös boltot sohasem mondta fel nejevel. S az atlaszczipő a boldog férj számára soha sem vált papucsá.

hogy mikép növeltsék fel az árva, hogy gyarapításuk és őriztessék meg annak vagyona, — a polgári kötelesség — érzetre bizza, illetőleg megosztja az egyes polgárok, gyámok, gondnokok s községek közt. Hiába vannak számos és böles törvények hozva az állam által, valamint hiába gyakorol a közigazgatási hatalom bármily szigorú ellenőrséget is, az árvák jogai s vagyon állapotának kezelése iránt — az árva bitanggá válik, s vagyona semmivé lesz, ha ama három tényező: törvény, közigazgatás s község mindenkor s a legszabatosabban össze nem munkálnak. Ezt igazolják hazánkban, valamint mult, ugy jelen napjai. Tudjuk, mily borzasztó rendetlenségben voltak hazánkban az árva ügyek csak egy évtized előtt is, s maig sem rendezték úgy, mint azt társadalmi viszonyaink igényelnék; pedig valának jó, számos és böles törvényeink, sőt a kormány is éber figyelemmel kísérte mindenkor a dolgot, de hiányzott a népegyetem részéről a közrészvétel. Jelen rendszerünkben is vajmi nagy mérvben vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy több árva tömegei, mellőzve az árvaszékeket és nyilvános közgyám ságokat, csak ugy pusztán egyes gondnokok által kezeltetnek; izraeliták, kik az elkülönzés érdekeit még mindig oly bensőleg ápolják, árváik tömegét nyilvánosságra sem bocsátják. Es épen e sokféle való szagadozás okozta a multban is ama kártékony hatást árvaügyi kezeléseinkben, hogy az árvák vagyona elpusztult, a szegényebb sorsu elhalt szülők gyermekei pedig többnyire koldusbotra jutottak, a világ bitang jaivá váltak. Természetesen, mert a tehetősök árvái vagyonkezelése saját egyéni felügyelőkkel látatván el, a tömegről, hova csupán a szegényebbek árvái jutottak, senki sem gondoskodott. Pedig hiában „hozzájárulás és összecsoportosítás“ nélkül árva-intézeteket nem állíthatunk, de soha! tudnillik ugy, hogy azok társadalmunk kívánalmához képest virágozhassanak.

Igaz ugyan, hogy az árvaügyi intézményeink iránti részvétlenséget sokaknál az idézi elő, mert a multban a gyámoltak vagyona olyannyira mostohán kezeltetett, hogy nem ritkán adta elő magát az az eset, hogy mikorra az árva nagykorúságra jutott, vagyona is elpusztult. Igen, de megkellene ám gondolkunk azt is, vajjon gondoskodtunk-e mi, vagy elődeink azon eszközökről, melyek egyedül akadályozhatták volna meg az árvavagyon pusztítását, adtuk-e kezeleink illő ellátást? dehogyan gondoskodott erről a multban valaki, mikor az újabb időben keletkezett provisorium kormány által is még oly rendelet is bocsátott ki, hogy a gyámügyi ügyek kezelitől a kamatfejtésben járó 6-ik rész elvételék a nélkül, hogy ezek fizetési javításáról gondoskodott volna; sok kérvényezésre e rendeletet később a falusi községekre nézve eltörülte ugyan, de városokban sokáig érvényel birt.

Midőn tehát mindezeket bírálata alá vesszük, kénytelenek vagyunk bevallani, hogy az árvaügy hazánkban minden egyéb társadalmi intézményeink közt legtöbb rendezni valót hagyott hátra. Mert méltó igazsággal mondja Ruiff: „Egy nép társadalmi műveltségéről az tesz legheibb tanúságot, hogy mily érdekeltséggel viseltetik árvái iránt?“

A mi az árvaügyi másik, vagy azon oldalát illeti, melynélfogva az ügyefogyott árvákból is az országnak minél jóra valóbb polgárai válhassanak és a gondviselés hiánya miatt el ne aljasodhassanak: erre nézve a községek legszentebb feladata az „árva-nevelő-intézetek állítása.“ Nem hiányzanak ugyan már hazánkban sem ily intézetek, de még eddig oly csekély számmal, hogy e részben még Olaszországgal sem tehetjük magunkat párhuzamba, annál kevésbbé más művelt országokkal.

Lőrinczy János.

Irodalom és művészet.

* *A magyar orvosok és természetvizsgálók* 1875. évi augusztus 27-től szeptember 5-ig Előpatakon tartandó XVIII. nagygyűlésének előrajza: — A mult évben Győrött tartott XVII. dik nagygyűlés az előpataki fürdő-birtokosság hazafias meghívása folytán elhatározta, hogy a XVIII. dik nagygyűlés a f. évben Előpatakon tartassék meg, melynek előrajza az Előpatakon alakult rendező bizottság által a központi választmány helyeslésével a következőképen állapított meg:

Aug. 27., 28. és 29. beiratás Előpatakon a fődött sétatéri helyiségben. Délétől 9—12 ig, d. u. 2—6 ig.

Aug. 29-en d. e. 10 órakor a gazdasági-, ipar és terménykiállítás megnyitása a Bogdán féle üvegteremben.

Ugyanaz nap este 7 órakor ismerkedés a gyűlésteremben.

Aug. 30 án délelőt 9 órakor megnyitó közgyűlés a gyűlésteremben.

Aug. 31-én reggeli 7 órakor indulás Szepsi-Szt. Györgyre. Ott szakülések. Délután 2 órakor indulás Málnásfürdőre, melynek megtekintése után tovább utazás Tusnádra.

Szept. 1-én Tusnádon délelőt s délután, esetleg szakülések.

Szept. 2. reggeli 5 órakor indulás Sz. Annatóhoz, onnan a torjai „Büdös“ nevű barlanghoz, honnan d. u. lemenet Kézdi Vásárhelyre.

Szept. 3 án Kézdi-Vásárhelyen második közgyűlés és esetleg szakülések. Délután kirándulás Kovásznára.

Szept. 4-én reggel indulás Kovásznáról — a mes-

terséges haltenyésztés megtekintése végett Prásmárt utba ejtvén — Zájzonba s innen este Brassóba.

Szept. 5 én Brassóban reggeli 8—10-ig az ottani híres orgona s egyéb nevezetességek megtekintése. 10 órakor bezáró közgyűlés.

A nagygyűlés rendező bizottmányja által gondoskodva lesz arról, hogy a fuvarok kellő száma nemcsak az Előpataktól egy órányira eső utolsó vasuti állomáson Földvárt, hanem mindenütt, ugyszintén az elszállásolás és ellátás a nagygyűlés tartama alatt mérsékelten áron meglegyen.

Minthogy a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésének ügyrendje III. fej. 7. § sa értelmében több napig tartó kirándulás a nagygyűlés tartamának keretén belül nem eszközölhető: nemcsak Csikszék és a borszéki birtokosság szives meghívásának megfelelően, a borszéki kirándulás a zárülés után megtenni óhajtok számára a rendező bizottmány irodájában Előpatakon beirási-iv álland készen azon czéla, hogy kellő számu fuvarról már eleve lehessen gondoskodni.

A nagygyűlés elnöksége megtette a kellő lépéseket, hogy a nagygyűlés tagjai a közlekedési vonalokon a szokásos kedvezményekben ez alkalommal is részesüljenek s az erre vonatkozó részletesebb adatról, valamint arról is, ha netalán bekövetkezhetné körülmények miatt ezen előrajz változást szenvedne, a t. közönség a napi sajtó útján fog értesitetni.

□ *Értesítés.* A magyar orvosok és természetvizsgálók f. é. aug. 27 től szept. 5 ig Előpatakon tartandó XVIII. dik nagygyűlésén résztvenni szándékozók van szerencsém értesíteni, hogy tagsági igazolványok Sztupa György urnál, mint a nagygyűlés pénztárnokánál (Budapest, szénatér, gyógyszerár) aug. 20-ig kaphatók 6 frnyi tagsági-díj lefizetése mellett. Vidékiek ezen összeget postautalvánnyal küldhetik be, mire az igazolvány levélben küldetik meg az illetőknek. A kitűzött határidőn túl meg csak aug. 27., 28. és 29-én adatnak ki igazolványok Előpatakon a beiratás helyiségében. Igen kívánatos, hogy a résztvenni kívánók igazolványukat minél előbb kiváltásák, hogy szállásról jó idejében lehessen gondoskodni. A vasutakon a t. tagok ez idén is 33 $\frac{1}{3}$ % kedvezményben részesülnek; egyébiránt a kedvezmények módozatai felől az igazolvánnyal kiszolgáltatóval nyomatott tudósítás ad bővebb felvilágosítást. Előpatakhöz Budapestről indulva a legközelebbi vasuti állomás Földvár (Marienburg), mely vagy Nagyvárad s Kolozsváron, vagy Aradon s Déván át érhető el. Az előbbi vonalon az összeköttetés folytonos s az utazás megszakitás nélkül történhetik.

Kelt Budapesten, 1875. július 12-én.

Berecz Antal, a nagygyűlés titkára.

Ismeretetés.

„Értelemi, erkölcsi s testi nevelés.“

Irta: Spencer Herbert.

Fordították: Öreg János és Losonczy László n.-kőrösi tanárok.

Midőn ez átültetett művet kezembe vettem s figyelmesen olvastam azt hívem eredeti munkát olvasok. A nyelvészet oly könnyed, a kifejezések annyira találók s az irály oly igen magyaros, hogy az ember csak akkor győződik meg arról, hogy fordított művet olvas, midőn a czimlapon meglátja Spencer Herbert nevét.

Általánoságban szólva e műről, azt gyakorlati műnek nevezetük. — A tudomány benne népszerűsítve van. A legnehezebb tételek oly körülírással nyujtatnak az olvasó elé, hogy ez által e mű lehet élvezetes olvasmány és lehet hasznos tanulmány.

Tanügyi irodalmunk kimondhatlan sokat nyert ezen gazdag tartalmu munka átültetésével és hiszem, hogy ez segiteni fog minket, az eddig követett elméleti reformjaink gőz köréből kimenekülni s ad módot azokat jobb gyakorlati dolgokkal felcserélni.

E lap kerete nem engedi, hogy e kitünő és ez ideig tanügyi irodalmunkban páratlan műről, felette részletesen szólhassak; de azért mégis bele bocsátkozom annak, — habár csak igen rövid — részletes ismeretetésébe.

Fordítók „Előszóval“ kezdik meg a munkát, melyben Spencer rövid ismeretetését, illetőleg működési irányát jelzik s okadozóják, hogy miért ezt és nem más művet fordítottak.

Felozlik a mű 4 nagy fejezetre.

Az első fejezet: „Miféle ismeret ér legtöbbet.“ E tételtől ritka ügyességgel, széles ismerettel és paedagogiai tapintattal, meggyőzőleg és élénken értekezik a szerző. A feltett kérdésre így felel: „Mindennemű tanulmány kétféle becses bir, — ezek egyikét maga a általa nyujtott ismeret anyaga képezi, a másikat azon sajátága, hogy az ész fejlesztésére alkalmas-e, vagy nem? (13. lap) továbbá: „Mivel egészség és munkaképesség nélkül, ugy munkás, mint szülői, polgári, s egyéb kötelességeink teljesítésére képtelenekké vállunk: ebből az következik, hogy.... azon ismeret, mely által ezt biztosítani bírjuk igen nagy becses bir (16. lap). Spencer szerint legtöbbet ér azon ismeret, mely az önfenntartást biztosítja s ennek alapot nyujt. — Bizonyítja, hogy a tudományoknak gyúpontja az önfenn tartás s vég czéljuk ebben rejlik.

A 24. lapon szól „a társadalomtanról“, mely hivatta van a társadalomnak egészséges fejlődést bizto

sítani. E tudomány volna az, — Spencer szerint, — mely helyes élet menetét teremte. — E tan ölné meg a humbugot.

A most divó nevelési rendtelenséget ostromozza. Ellíteli a könyv nélkülözötést (31. lap) s kimondja, hogy: „A gyermek testi, erkölcsi s értelmi nevelése szörnyü hiányos (32. lap). „Hogy helyesen nevelhesünk az élet törvényeinek ismerete egyedül rendkívül szükséges dolog“ (33. lap).

Főhibája a mostani nevelésnek, hogy a nevelő: „Az előkelő modor elsajátítása feletti aggodalmában, elfeledi a lényegest.“ (40. lap) Oly dolgokkal kineznek a gyermeket, melyek csak mellékesek, pl. művészet, szépirodalom stb. — „Valamint az élet pihenő órái kitöltésére hivatottak ezek, a nevelésnek is csak pihenésre szánt részét kellene rájuk fordítani.“ (41. l.)

A tudomány szükségességét fejtegeti gyakorlati példákat hozva fel annak bebizonyítására, „hogy tudomány nélkül nem lehet tökéletes szépművészet.“ (41. lap.) Példákat idéz a szobrászat, festészet, zenészet és költészet köréből.

Ellíteli Spencer azon rossz szokást, hogy gyermekeinknél legelőször is idegen nyelveket tanítatunk, így szól: „A nyelv észszerűtlen viszonyokkal ismert meg, a tudomány észszerűekkel hoz össze.“ (50. lap.)

Az 55. lapon már eljárt gondolatmenet után a tudományt állítja a nevelés sarkkövének. A tudomány alatt érve a természettudományt, mely önfenntartásunkat elősegíti, életünket, egészségünket megőrzi. — Ész, erkölcs vagy vallás fejlesztés szempontjából... a tudomány képezi a leghatályosabb tanulmány anyagot. (56. lap.)

(Folytatása következik.)

Gazdászati.

Savanyított takarmány készítése.

E tárgyban egy gyakorlati gazda 10 évi tapasztalás után a következőket írja: „Mintán a zöld tengerit szeptember- és októberben kell besavanyítani, tehát épen akkor, midőn a munka legszorgosb, annak szecakává aprózására idő nincsen és így, úgy a hogy kaszálták és a földről behozták, úgy tapostattam be (különben az elaprózás ajánlatosb, miután így a betaposás tökéletes és gyorsab, de több is té a gödörbe.) A betaposásnak lehetőleg erősen, úgy kell történni, hogy a levegőt kihajtsuk. Az eljárás a következő: a földben égetett téglával kifalazott gödört készítettek, melynek hossza 1 1/2 öl, szélessége és magassága 1 öl. E gödörbe száraz időben annyi zöld tengerit rakatok naponta, a mennyit szorosra tapostathatok. Ha a gödör teli, akkora a zöld tengerit s zalmával befedetem, hogy a föld reá ne jusson. Még jobb a szalmára deszkákat rakni úgy, hogy azok a gödör belső világánál hosszabbak ne legyenek. Ezután a gödörből kiadott földet kúp vagy tető formára felhalmozzuk, hogy az esővíz róla lefolyjon. Az erjedés kezdetével a földkupban repedések keletkeznek, melyeket földdel mindannyiszor gondosan be kell tömni. Földolog a betaposás, valamint, hogy sem harmat, sem esőtől nedves tengerit ne tapossunk be. F. E.

Egyletek és intézetek.

— **Kimutatás a Székesfejevárvár városa árva-háza javára befolyt adományoknak, ugy ezen intézet pénztári mérlegének 1874. évre.** Befolyt adományok: Fellner Samu adománya 62 frt. 27 kr. Vincze István adománya 1 frt. Németh Gábor adománya 2 frt. Összesen 65 frt. 27 kr. — Mégleg 1874. évről. Bevétel: 1873. évről maradt készpénzben 114 frt. 88 kr. 1873. évről maradt tőkében 17430 frt. 59 kr. 1873. évről maradt kamat hátralékban 1545 frt. 2 kr. 1874. évben előirt kamatokban 938 frt. 1 kr. 1874. évben befolyt adományok 65 frt. 27 kr. 1874. évben bírságok s büntetések 89 frt. Összesen 20182 frt. 77 kr. Kiadás semmi, marad 1875. évre 20182 frt. 77 frt. és pedig: készpénzben 378 frt. 43 kr. tőkében 17430 frt. 59 kr. kamathátralékban 2373 frt. 75 kr. Összes. 20182 frt. 77 kr. Székesfejevárvárt, 1875. évi február 1.

Mendlik Zsigmond m. k., pénztárnok.

Megyei és városi hírek.

— **Távirat.** Bodajk, július 20. A szavazás befejeztetett ifj. Szögyény-M. László 1079, Oláh Károly pedig 703 szavazatot nyert, ennél fogva Szögyény-M. László 376 szavazattöbbséggel a bodajki kerület képviselőjévé megválasztott.

— **József főherceg** családában örömteljes esemény következett be. Klotild főhercegnő Alsuthon f. hó 16-án d. e. 11 órakor szerencsésen egy főherceget szült. Mint Alsuthról értesültünk egy a fenséges anya, mint a fenséges gyermek a körülményekhez képest egészségesen érzik magukat.

— **Kolossváry Miklós kir. tanfelügyelő** ur e hó 19. és 20-ik napjain városunkban időzvé, a helybeli iskolákban épen folyamatban levő vizsgákat látogató meg.

— **Az augusztus 28-án** megnyitandó országgyűlés főrendi háza tagjaihoz a királyi meghívók már szét küldettek. Megyénk területén a következő mágnások

lettek ezen országgyűlésre meghíva: Id. gr. Batthyány László, ifj. gr. Batthyány László, gr. Brunzwick Géza, gr. Cziráky Antal, gr. Eszterházy László, gr. Eszterházy Mór, gr. Eszterházy Andor, ifj. gr. Károlyi Ist., gr. Lamberg Fülöp (meghalt), gr. Lamberg Rudolf, gr. Zichy Aladár, id. gr. Zichy Edmund, gr. Zichy György, id. gr. Zichy János, ifj. gr. Zichy János, gr. Zichy Jenő, gr. Zichy Kamilló, gr. Zichy Pál, báró Miske Imre, gr. Cziráky Béla, br. Splény Ödön. Összesen 21. — Megjegyzendő, hogy több megyei birtokos mágnás, részint a fővárosban, részint másutt levő állandó lakása miatt más hatóság útján hivatott meg.

— **A megyei iskolatanács** e hó 19-én a megyeház kistermében ülést tartott, annak lefolyásáról részletes tudósítást jövő számunkban hozunk.

— **Nyilatkozat.** Közlebb az iskolák állapotára vonatkozó jelentési minta-íveket, (melyeknek oldallapján üzemeltetve tartozó árak feljegyzése mellett egyúttal a kiadásomban megjelenő „Székesfejevárvár“ lapot is hirdetem), küldötte szét az iskolai tanfelügyelő ur ő nagysága. A minta-ívek, ugyszint az ezekre vezetett hirdetések saját költségem mellett állítottak ki s ugyan ezért ezek szétküldéséhez teljes jogom van. Valami Gajmosy János Iván, — kit eddig ismerni nem valék szerencsés, s kinek egy látszik a „Székesfejevárvár“ nagy szálla a szemében, — a „Székestelhevár és Vidéké“ben Zámolyról keltezett levélben úgy tünteti fel hirdetésemet mintha én a „Székesfejevárvár“-t hivatalos köpeny alá bujtatva ajánlanám. Miután az egész közleményből az tünik ki, hogy annak íróját csupán rossz akarat vezérelte, továbbá, hogy Gajmosy urnak fogalma sincs arról, hogy egy kereskedőnek joga van árúit hirdetni, megjegyzem, hogy hirdetésemhez, legyennek azok bármily alakban, Gajmosy urnak semmi köze és csak sajnálkozom a felett, hogy találkozik lap, mely ily éretlenségeknek tért enged. Székesfejevárvár, július 20-án. **Klöner Péter**, könyvtáros.

— **Dulánszky Nándor** székesfejevári új püspök f. hó 15-én tette le az esküt a bécsi pápai nunczius kezébe.

— **Kinevezés.** Megyei főispán ur törvényes jogánál fogva Barcza László, fiatal tehetséges köz- és váltó ügyvédet, előbb helyettes közjegyzőt s megyei t. aljegyzőt megyei tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

— **Az atletikai klub** tagjai közül 14 merész vállalkozó indul e pénteken déli 12 órakor Budapestről Balatonfüredre. Városunkba szombaton fognak megérkezni, s a városház előtt lesz a megállapodási hely. A győlkverseny eredményéről tudósítani fogjuk olvasóinkat.

— **A „Franklin-Társulat“** magy. irod. intézet Budapestén, a következő kiadásában újabb megjelent könyveket küldött be szerkesztőségünknek, melyeket olvasóink becses figyelmébe ajánlunk: Emil vagy a nevelésről. Irta Rousseau J. J. francziából fordította és magyarra jegyzetekkel ellátta Führer Ignác. — Ezen testes kötet ára csak 2 frt. 40 kr. Magyar föld adó kataszter. Szakmüveleti utasítások elméleti s gyakorlati magyarázattal, számos rovatos táblázattal, mintadolgozattal és íromnyépéldákkal ellátva: földadó-kataszteri országos, kerületi, megyei bizottságok, becselőbiztosok, közlegelőjárók s földbirtokok használatára. Irta Mészáros Károly. Ára füzve 2 frt. Magyar szent Erzsébet élete. Irta dr. Toldy László. Ezen díszesen kiállított, számos képpel illusztrált s Felséges Erzsébet királynénak ajánlott mű ára füzve 80 kr. Utazás a tenger alatt. Verne Gyula francia műve után. Huszonhét a szó vegbe füzött nagy képpel. Ára füzve 2 frt. A falusi könyvtár 17. füzete. — A tengeri nyulak tenyésztése, közli Grubicz Gy. Előszóval ellátta Korimics László. Ára füzve 50 kr. A közhazny családai könyvtár 10. füzete. A tollasok világa. Gyakorlati utmutatás a baromfi és különféle diszmadarak czélszerű ápolására és tenyésztésére. Irta K. Beniczky Irma. Ára füzve 40 kr. A Franklin-társulat ezen igen becses kiadványait nagyon ajánljuk közönségünk figyelmébe. A közhazny vállalatáról ismert társulat több érdekes s hasznos művel szaporított irodalmunkat. — E művek kaphatók helyben Klöner P. könyvkereskedésében is.

— **Az apáca zárdában** a vizsgák ma kezdődtek meg.

— **Adományok,** Gróf Széchenyi István hátrahagyott iratainak megszerzésére a Vörösmarty-kör által kibocsátott aláírási íven: A Vörösmarty-kör 20 frt. Id. Szögyény László 20 frt. Fittler Béla 2 frt. Dr. Ligeti 2 frt. Horváth Imre 2 frt. Br. Miske Imre 5 frt. Dr. Fanta Adolf 2 frt. Flatt Agoston 2 frt. Fekete János 1 frt. Boross Mihály 1 frt. Say Rudolf 1 frt. Landesmann D. 2 frt. Takács Bene 2 frt. Perényi Béla 1 frt. Id. Felmayer István 3 frt. Alaghy Dezső 1 frt. Károly Irén 1 frt. Braun József gyógyszerész 1 frt. Ambrózy Mihály 1 frt. König Mór 2 frt. Farkas Imre 1 frt. — Pallér Kelem 1 frt. Dr. Ziemianski 1 frt. Diebál 1 frt. Kutí Márton 1 frt. Összesen 77 frt.

— **Tornászati vizsgák.** Az elemi fitanodák torna vizsgái e hó 16. 17. és 19-ik napjain tartattak meg, kitűnő sikerrel. Bredl Sándor István torna-tanár ur fáradszatlan buzgalmának köszönhető, hogy a vizsgák oly fényes sikert eredményeztek. Az iskolászeki elnök ur, ugy az igazgató, valamint a vizsgákon megjelent szépszámu közönség a legnagyobb meglepéddel távozott.

— **Fejérmegye köztörvényhatóságának** a megyei közbiztonsági és szolgazemélyzet 1876-ik évi

ruhaneműinek beszerzésére u. m.: posztó és béllés, nyári ruháknak való csinvat és béllés szállítására, ugy azoknak elkészítésére, valamint csizma és foglár kalapok előállítására; végre irodai szerek beszerzésére Székesfejevárvárt a megyeházában földszint 1-ső számu szamvovóségi hivatalban folyó évi augusztus 5. reggeli 10 órakor fog a nyilvános árlejtés megtartatni. E tekintetből a vállalkozóknak és iparosoknak a lepecsételt ajánlatokat mustrákkal együtt, ugy az iparosok részéről árjegyzőkeiket folyó évi augusztus 3-ik napjáig be kell nyújtani.

— **Némely szivarfajok** árának felemelését a dohányzó közönség annyira visszatetszéssel fogadta, hogy a megdrágult fajokból július első napja óta jelentékenyen csekélyebb mennyiség fogyott el, mint azelőtt. Persze, mert drágábban is csak oly rossz.

— **Czélövészet.** Vasárnap a lövöldében tartott czélövészet alkalmával lödíjakat nyertek, fegyverrel: Keresztes Ignác 4 es, Havas József 4 es, Csapó István 3-as, König Alajos 3-as körlovéssel. Pisztolyal: Keresztes Ignác 4 es, Havas József 4 es, Csapó István 3-as körlovéssel. Összesen 460 lövés történt.

— **A déli vasut** Buda és Promontor között fekvő töltésére oly sok iszapot hordott össze a rohanó víz, hogy e hó elcséjtől, a mellett, hogy 18 t-herkocsi 2-szer viz naponként kavicsot s törmelékot, 30 taligás pedig naphosszant hordja az iszapot, a fémernök állítása szerint még 6 hét mulva sem lesz tökéletesen helyreállítva.

— **A helybeli reform. elemitanoda vizsgája** e hó 18-án tartatott meg igen szép számu közönség jelenlétében a reform. egyházban — A tanuló ifjuság szép sikerrel felelt meg s mutatta be tanulmányait. A szép sikerért különös dícséretet érdemel a buzgó s szorgalmas tanító Csapó Ödön ur.

— **Termények állása.** A földmivelés, ipar. és kereskedelmi miniszterium állandó gazdasági tudósítói által július 10—14 napjain küldött jelentésekből a termés s a termények állásáról megyénkre vonatkozólag következő kimutatás tétetik közzé: őszi gabonák silányak, tavaszfélek meg nem bokrosodtak, ritkák rövid szalmájuk; tengeri és burgonya jó; július 9-én nagy vihar a sárkereszturi járásban, hol gazdasági épületeket halomra döntött, vetések és gyümölcsöskertekben nagy árokat tett: szőlők jó termésre nyujtanak reményt.

— **Curiosum.** Alesuthól Szent Pétervárig utaztatott közelebb egy levél csupa tévedésből. Ugyanis Alesuthon június 11. ezen czim alatt: „A tekintetes kir. főbírósnak Szentpétervárott“ adatott fel egy levél, mely több mint valózinü a Kajászó-Szent-Péter községben levő szolgabíróshoz volt szánya. — A levél „Szent Pétervár“ aláírással Pestre, onnét Bécsbe került, innét pedig magyar czim irata daczára elvár.dorolt a postán Oroszország székvárosába. Hol is bejárva sok mindent, végre a nagykövetség burájába került. — Innét a külügyminiszter útján a belügyminiszterhez, onnét pedig a megyéhez került, végre visszatért feladasi helyére Alesuthra, hogy tulajdonosa rövidebb uton kézbesithesse a szomszéd szolgabírósnak. — E levél tehát Alesuthból kiindulva míg a pár mérföldre eső Kajászó-Szent-Pétert megfutotta, bejárta egy hó alatt Oroszországot s ugy gazdag tapasztalatokat gyűjtve tért vissza.

— **Társasbéd.** A fejérmegyei tantestület tagjai f. é. augusztus 5-én tartandó nagygyűlés alkalmával a gyűlés napján társasbéd rendeztetik a „Magyar király“ vendéglőben.

— **A közbiztonság ellen elkövetett** tényről értesültünk közelebb. Még a mult héten egyik helybeli iparos háziszolgája, ki különben mint értesültünk nem tiszta elméjű, vitriolajat vitt, csupa tréfából, valózinüleg tán élvezet akart csinálni, az iskolásfiukra kezdett feccskendezni, s azok közé öntött az ártalmas folyadékból, minék következménye lett, hogy többen a fiuk közül megsérültek, egyik pedig oly veszélyes sérülést nyert ezen ártalmas folyadék által, hogy mai napig is orvosi kezelés alatt van. Figyelmeztetjük e közbiztonság ellenes tényre a rendőrséget a szülők érdekében is, fenytse a tettet szigoruan, másrésztől megrójuk az iparost, ki ily ártalmas folyadékot nem tiszta elméjű szolgájára biz.

— **Tűz.** Szombaton d. u. 4 órakor a kereszturi ut mentén levő ifj. Mészáros József szérűjén tűz ütött ki, mely egy asztag árpát és egy asztag búzát elhamvasztott.

— **Árlejtés.** A moóri királyi járásbírósnál az 1875-iki télre való tüzelőifának, eddigi mérték szerint: a) irodai szükségletre 84% öl, b) fogházi szükségletre 32% öl, összesen 12 öl cserhasábnak beszerzése iránt folyó hó 30-án reggeli 8 órakor árlejtés fog tartatni. A feltételek hivatalos órákban ott megtudhatók; 25 frt. bánatpénzt tartalmazó zárt ajánlatok pedig a mondtott nap és óráig elfogadtatnak. A szerződés a megtelelt új mérték alapján fog köttetni. Kelt a moóri kir. járásbírósnál 1875. évi július 18-án **Dedinszky**, kir. jbiró.

— **Lopás.** Tegnap éjjel a kórház utcai Patai féle ház nyitott ablakán egy eddig még ismeretlen tolvaj behatolt a szobába, melyben egy katonatiszt lakik, s onnét több ruhafélével megrakottan távozott és el is tünt az éjjeli homályban.

Vasuti menetrend.

Budára regg. 3 ó. 55 p. d. u. 1 ó. 50 p. este 6 ó. 30 p. **Budáról** regg. 7 ó. 15 p. d. e. 10 ó. 45 p. este 9 ó. 40 p.
Kanisára regg. 9 ó. 30 p. d. u. 2 ó. 25 p. éjjel 12 ó. **Kanisáról** regg. 6 ó. 25 p. d. u. 2 ó. 0 p. éjjel 10 ó. 45 p.
Ujszönybe regg. 10 ó. 18 p. éjjel 12 ó. 23 p. **Ujszönyből** d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 37 p.
Veszprembre regg. 9 ó. 34 p. éjjel 12 ó. 7 p. **Veszpremből** regg. 1 ó. 24 p. d. u. 4 ó. 34 p.

G a b o n a - á r

julius 21-kén.

Alsó-ausztriai mérő.	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	5	80	5	60	5	40
Kétszeres	4	—	3	90	3	80
Rozs	3	40	3	30	—	—
Árpa	2	50	2	40	—	—
Zab	2	—	1	95	1	—
Kukoricza	2	60	2	50	2	40

Felelős szerkesztő: **Hattyúfy Dezső.**

Hirdetések.

50 hold 11 szarágú, egy tagból álló föld, közel a nyéki vasuti állomáshoz szabadkézből eladó.

Értesítést Grosz Ádám nyéki lakos ad.

Hirdetmény.

Ezennel bátorodom a t. cz. közönséget értesíteni, hogy a volt

Hahn testvérek

üzletében levő mindennemű téli és nyári divat ruhakelméket ugymint: színes percail, kreton, piquet, jacónár, színes butorkreton, függőny-sirting, paplanyok, fehérneműek és rövid-árkat árverés útján megvettem és azokat ugyanazon üzlethelyiségben

bámulandó olcsó áron

kézpénzfizetés mellett végképen elárusítom.

Számos látogatásért esedez:

Herczeg Ignác.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Ódvas fogak betöltésére

nines alkalmasabb és jobb szer, mint azon fog-plombe, melyet **Popp J. G.** cs. kir. udvári fogorvos Bécsben, bányáros, Bognergasse Nr. 2. készít, a melyet mindenki maga nyomat odvas fogába, a mely aztán a fogmaradványt és nyit fészektől fog továbbromlását megóvja s annak fájását megszünteti.

Anatherin-szájvíz

dr. Popp J. G. cs. kir. fogorvostól Bécsben, Stadt, Bognergasse 2 sz. **1 frt. 40 kros palaczkokban.**

legjelesebb szer csúszos fogfájás, a foghús gyuladása, dagasztás és ksebzése ellen; feloldja a meglevő fogkövet s gátolja annak újalakulását, megerősíti a mozgó fogakat és foghús megszáradtása által; s midőn a fogakat és foghúst minden ártalmas anyagtól megtisztítja, a száznak kellemes frissességet kölcsönöz, eltávolítja a száj rosz bűzét csak rövid idej használat után is.

Anatherin-fogpép

dr. Popp J. G. cs. kir. udv. fogorvostól Bécsben.

E készítmény megőrzi a lehellet frissességét és tisztaságát, ezenkívül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakító fehérséget kölcsönöz, azok romlását gátolja s a foghúst megerősítse.

Dr. Popp J. G. Növény fog-pora.

Annnyira tisztítja a fogakat, hogy naponkénti használatát által nemcsak az annyira kellemetlen borkó távolítatik el, hanem a fogak glazurja és fehérsége is mindinkább gyarapodik. — Egy doboz ára **63 kr. o. e.**

Kaphatók: Székesfejervárott: Braun J., Diebálla György, Deutsch A. és fia. Lovasbányán: Heiszler gyógyszer. Móórótt: Jenezy Palotán: Würfl. gyógyszer. Veszprém: Gütthard és fia. nál. Dunaföldvár: Lukács A. és Kulányi S. gyógyszer. Duna-Veesén: Klinke gyógyszer. Kun-Szent-Miklós: Tóth S. gyógyszerházában.

Nmltságu Báró Sina

Eresi uradalmához tartozó Göboly-Járás és Felső-Besnyői pusztákon a

néptanítói állomás

megüresedvén, melyre ezennel pályázat hirdettetik:

Évi fizetés mindkét helyen:

- Kézpénzben . . . . . 120 frt.
- Vizsga díj . . . . . 15 „ 75 kr.
- Buza . . . . . 5 Hkt.
- Rozs . . . . . 8 „
- Árpa . . . . . 3 „

Szabadtüzelő; egy tehéntartás közös-istálló; ugy két öreg sertés legeltetés.

Az ezen állomásra pályázni kívánók kéretnek: okleveleikkel támogatott kérvényeiket

legfeljebb sept. 1-jéig

alulirt hivatalhoz betérjeszteni.

Eresi (Fehérmegye) juli 17. 1875.

Ercsi urad. tisztart.-hivatal.

Giesshübl

(Karlshad mellett)

a legtisztább alkali tartalmu savanyuvíz,

igen jó feloldó szer minden *gégehajknál, gyomorsav-ranguság, adalt köhögés, gyomorgörös, a gyermekek charlach-betegségénél, ugy a gége- s hólyaghurutnál.* ugyszintén orvosi rendellet után a *Karlshadi pessgő* sóval, tejjel vagy tej nélkül, végre mint

legpompásabb üdítő-ital

férfiak- és nőknek, vagy gyermekeknek, kivált ott, hol tiszta ivóvíz hiányzik — leginkább ajánlható.

A szétküldés csakis az eredeti üvegekben történik a tulajdonos

Mattoni Henrik által

Karlshadban (Csehország.)

Raktárt tart *Bécsben* Maximilianstrasse 5. Tuchlauben 14.

Főnyeremény 375,000 német állami márk.	Uj Szerencse ajánlat!	A nyereményekért felelős az állam.
--	--	---

Meghívás a Hamburg város által rendezett sorsjátékra mely alkalommal **7 millió és 450,000 állami már** fog biztos nyereményekül kisorsoltatni.

A nyeremények e felfelett előnyös pénz-sorsolásnál, melyre csak 74,900 sorsjegy adatik ki, a következők: Egy nyeremény 375,000 állami már. 250,000; 125,000; 80,000; 60,000; 50,000, 40,000; 30,000; 4-szer. 30,000; 24,000; 3-szor 20,000; s 18,000, 27-szer 15,000; 12,000; és 10,000; 33-szor 6000; 44-szer, 4800 és 4000; 203-szor 3600 és 2400; 411-szer 1800; 1500 és 1200; 1113-szor 600, 360, 300; 19,316-szor 240, 131, 120, és 60; 13,740-szer 48, 24, 18, 12, és 6 állami márka lesz kevés hó alatt 5 osztályzatban kisorsolva.

A harmadik nyeremény-huzás hivatalosan aug. 4 és 5-ére lett kitűzve, ehhez sorsjegy kapható és pedig:

- 1 egész eredeti sorsjegy csak 10 frt. — kr.
- 1 fél „ „ „ 5 frt. — kr.
- 1 negyed „ „ „ 2 frt. 50 kr.

és ezen az államtól biztosított sorsjegyek (nem a betiltott igérvények) a pénzék bérmentes beküldése vagy utalványozása után általunk a legelővőbb helyre is eszközöltetnek. — Mindenki, ki nálam ezen sorsjegyekből vesz, kap egy játéktérmet ingyen épen ugy a rendes hivatalos luzási lajstromok is kéretlenül elküldetnek. A nyeremények kifizetése és azok szétküldése általam pontosan s titoktartás mellett eszközöltetnek. A rendeléseket a pénzzel vagy ajánlott levélben vagy pedig postta utalvánnyal legelőzserűbb küldeni.

Azért bizalommal forduljanak megrendeléseikkel **idősb Heckscher Sámuel** bank- és váltó-üzletéhez Hamburgban.

Das grosse Loos von 245,000 Rmk. wurde im Jahre 1874 bei mir gewonnen. Laz. Sams. Cohn	Auf No. 456 ist bekanntlich wiederum im Jahre 1874 das grosse Loos und Prämie von 245,000 R.-Mk. mit der Devise Glück und Segen bei Cohn! laut amtlicher Gewinnliste, wie schon so oft, abermals bei mir gewonnen worden; überhaupt habe in den Gewinnziehungen im vorigen und im diesem Jahre meinen geehrten Interessenten die Gewinnsomme von über 1 Million 350,000 Rmk. laut amtlichen Gewinnlisten haar ansbezahlt. Diesmal sind wiederum ev. 450,000 Reichmark! zu gewinnen. — Die von der resp. Landes-Regierung garantierte Geld-Lotterie von über 8 Millionen 635,000 Rmk. ist abermals mit ausserordentlich grossen und vielen Gewinnen ausgestattet; sie enthält nur 81,000 Loose, und werden in wenigen Monaten in 6 Abtheilungen folgende Gewinne sicher gewonnen, nämlich: 1 grossartiger Hauptgewinn und Prämie ev. 450,000 Rmk. spec. Rmk. 300,000, 150,000, 80,000, 60,000, 2 mal 40,000, 1 mal 36,000, 6 mal 30,000, 1 mal 24,000, 2 mal 18,000, 11 mal 15,000, 2 mal 12,000, 18 mal 10,000, 1 mal 8,000, 3 mal 6,000, 26 mal 5,000, 43 mal 4,000, 255 mal 300, 1 mal 1600, 12 mal 1500, 400 mal 1200, 24 mal 1000, 548 mal 600, 950 mal 360, 75 mal 240, 25 mal 200, 50 mal 180, 28,300 mal 142, 12,725 mal 140, 122, 120, 94, 80, 66 und 38 Rmk. Die Gewinnziehung der Iten Abtheilung ist amtlich auf den 22ten und 23ten Juli d. J. festgestellt, zu welcher das ganze Original-Loos nur Gulden 8 80 Kr. Ö. W. das halbe Original-Loos nur „ 4 40 „ „ „ das viertel Original-Loos nur „ 2 20 „ „ „ kostet. Diese mit Staatswappen versehenen Original-Loose sende ich gegen Einzahlung des betrages oder gegen Postvorschuss selbst nach den entferntesten Gegenden den geehrten Auftraggebern so fort zu. Ebenso erfolgen die amtliche Gewinnliste und die Gewinn gelder sofort nach der Ziehung an jeden der bei mir Betheiligten prompt und verschwiegen. Durch meine ausgebreiteten Verbindungen überall kann man auch jeden Gewinn in seinem Wohnort ansbezahlt erhalten. Jede Bestellung auf diese Original-Loose kann man auch einfach auf eine Postenzahlung-karte machen. Laz. Sams. Cohn in Hamburg, Haupt-Comptoir, Bank- und Wechsel-Geschäft.	Das grosse Loos von 245,000 Rmk. wurde im Jahre 1874 bei mir gewonnen. Laz. Sams. Cohn
--	--	--